

Czy za najem pojazdu zastępczego ubezpieczyciel powinien zapłacić nawet po wypłacie odszkodowania przy szkodzie całkowitej?

Anna Gawryszak, aplikant radcowski w Kancelarii prawnej MAJCHRZAK BRANDT I WSPÓLNICY

Sąd Najwyższy rozstrzygnął niedawno dość istotne zagadnienie dotyczące odpowiedzialności ubezpieczycieli w ramach umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w przypadku najmu pojazdu zastępczego przy szkodzie całkowitej.

Jeden z Sądów Okręgowych przedstawił SN do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości w rozpoznawanej przez niego sprawie, a mianowicie zapytał SN; "Czy w świetle art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) oraz art. 361 k.c. podlega kompensacji w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych poniesiony przez poszkodowanego koszt wynajmu pojazdu zastępczego za okres przypadający od dnia następnego po dniu wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela i do dnia nabycia innego pojazdu mechanicznego w miejsce uszkodzonego, gdy wymienione odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, gdyż naprawa pojazdu okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita)?"

Rozstrzygnięcie tego zagadnienia wydaje się być bardzo doniosłe zarówno dla procesu likwidacji szkód przez ubezpieczycieli jak i dla praktyki orzeczniczej sądów. Wcale nierzadko zdarza się bowiem, iż szkoda w pojeździe ma charakter całkowity (sytuacja, w których prognozowany koszt naprawy uszkodzonego pojazdu przekracza jego wartość wedle stanu sprzed zdarzenia

powodującego szkodę, a zatem naprawa jest ekonomicznie nieuzasadniona) a brak możliwości korzystania z pojazdu rekompensuje się wynajmem auta zastępczego.

Jak się okazało, możliwość żądania od ubezpieczyciela zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego poniesionych już po dacie wypłaty przez ubezpieczyciela odszkodowania za szkodę całkowitą nie była dla sądu rozpoznającego sprawę oczywistą. Zauważył on jednak słusznie, iż wypłata odszkodowania przy szkodzie całkowitej sama w sobie nie uchyla po stronie poszkodowanego utraty możliwości korzystania z samochodu jakim dysponował on przed zdarzeniem powodującym szkodę.

Zasadniczo pytający sąd wskazał na trzy możliwe rozstrzygnięcia analizowanego zagadnienia. Po pierwsze przyjął, że odpowiedzialność ubezpieczyciela za koszty najmu pojazdu zastępczego ograniczać się może wyłącznie do kosztów powstałych przed dniem wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą.

Po drugie, odpowiedzialność ta może obejmować koszty najmu pojazdu zastępczego po wypłacie odszkodowania jako celowe i ekonomicznie uzasadnione, gdy najem pojazdu zastępczego nie będzie trwał dłużej niż przez okres niezbędny do spieniężenia pozostałości (tj. wraku) pojazdu. Wreszcie po trzecie sąd pytający za możliwe uznawał takie rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia, zgodnie z którym za celowe i ekonomicznie

uzasadnione należy uznawać wydatki na najem pojazdu zastępczego także przez okres od dnia wypłaty odszkodowania do zakupu innego pojazdu w miejsce utraconego.

Ostatecznie Sąd Najwyższy opowiedział się za tym ostatnim rozwiązaniem przyjmując w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku, że "odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita)."

Teoretycznie rzecz ujmując, w świetle rozstrzygnięcia SN poszkodowany będzie mógł domagać się od ubezpieczyciela zwrotu kosztów najmu pojazdu przez okres od dnia wyrządzenia szkody całkowitej w pojeździe do dnia nabycia innego pojazdu w miejsce utraconego. Oczywiście przy założeniu, że wydatki na najem auta zastępczego będą uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione.

Okres refundacji kosztów najmu pojazdu nie będzie mógł jednak trwać w nieskończoność. SN nakazuje przyjmować, iż ubezpieczyciel zobowiązany będzie do zwrotu tego rodzaju kosztów jedynie za okres niezbędny do nabycia nowego pojazdu. Wyznaczenie tego okresu z pewnością nie będzie łatwe. Okres ten może być bowiem uzależniony od wielu czynników takich jak np. możliwość spieniężenia pozostałości pojazdu, rodzaj utraconego pojazdu, rodzaj pojazdu, który ma zostać nabyty w miejsce utraconego itd.

Wielość czynników, które mogą wpłynąć na ustalenie okresu, w którym poszkodowany w sposób uprawniony będzie mógł żądać refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego przy szkodzie całkowitej z pewnością nie wpłynie na jednolitość stanowisk sądów przy rozpoznaniu tego rodzaju spraw. Pozostaje mieć nadzieję, że wskutek rozstrzygnięcia SN do sprawy refundacji kosztów najmu pojazdu inaczej podejść ubezpieczyciele i nie będą w sposób pozbawiony rozważenia okoliczności konkretnej sprawy z góry ustalać okresu "uprawnionego" najmu pojazdu zastępczego przy szkodzie całkowitej. Sygn. akt: III CZP 76/13

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:
Anna Gawryszak: tel. +48 61 27 87 000;
a.gawryszak@mbwnet.p

ORZECZNICTWO I ZMIANY W PRAWIE

Z WOKANDY

Darowizna na wypadek śmierci jest jednak możliwa?

W uchwale z dnia 13 grudnia 2013 r. Sąd Najwyższy przyjął, iż dopuszczalne jest zawarcie umowy darowizny na wypadek śmierci, jeżeli jej przedmiotem są konkretne rzeczy lub prawa, a umowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Uchwała Sądu Najwyższego stanowi odejście od wystawionej wprost w przepisach zasady, iż rozrządzenie a wypadek śmierci możliwe jest jedynie w drodze testamentu. Fakt ten może rodzić wątpliwości co do dopuszczalności stosowania tego rodzaju darowizn w konkretnych stanach faktycznych.

(sygn. akt: III CZP 79/13)

źródło: <http://www.sn.pl>

Notariusz odmówi dokonania czynności sprzecznej z zasadami współżycia społecznego

W dniu 13 grudnia 2013 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, zgodnie z którą zawarte w art. 81 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r.,

Nr 189, poz. 1158 ze zm.) określenie "sprzeczna z prawem" obejmuje także sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, z tym że notariusz odmawia dokonania czynności notarialnej ze względu na tę sprzeczność, jeżeli wynika ona z treści zamierzonej czynności notarialnej lub z okoliczności jej dokonywania. Tym samym, notariusz zobligowany jest odmówić dokonania czynności notarialnej w sytuacji, gdy jest ona sprzeczna z zasadami współżycia społecznego nawet gdy nie narusza wprost przepisów prawa. (sygn. akt: III CZP 82/13)

źródło: <http://www.sn.pl>

Pracownik, który otrzymał zawyżone wynagrodzenie na skutek braku potrącenia przez płatnika składek ZUS jest bezpodstawnie wzbogacony

W dniu 5 grudnia 2013 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, w której stwierdził, iż termin przedawnienia roszczenia pracodawcy (płatnika składek) z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 i następane k.c.), będącego następstwem zapłaty przez niego składek na

ubezpieczenie społeczne pracowników w części, która powinna być przez nich finansowana, rozpoczyna bieg od dnia zapłaty tych składek przez pracodawcę. Uchwała jest o tyle korzystna dla pracodawców, że wydłuża im kres na dochodzenie zwrotu środków od pracowników. W sytuacji, gdy wbrew przepisom nie odprowadzali składek od wynagrodzenia pracowników i dopełnili ten obowiązek po terminie, mogą domagać się od podwładnych zwrotu opłaconej za nich części składek, którą powinni sfinansować zatrudnieni, a termin przedawnienia takich roszczeń wobec pracowników liczy się dopiero od daty rzeczywistego uiszczenia wpłat do ZUS. (sygn. akt: III CZP 69/13).

źródło: <http://www.sn.pl>

Dwuletni termin przedawnienia nie ma zastosowania do wynagrodzenia członka rady nadzorczej

W dniu 30 stycznia 2014 r. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, w której przyjął, iż termin przedawnienia roszczenia członka rady nadzorczej spółki akcyjnej o wynagrodzenie przyznane zgodnie z art. 392 § 1 k.s.h. określa art. 118 k.c. Tym samym, Sąd Najwyższy wykluczył możliwość stosowania do roszczenia o zapłatę takiego wynagrodzenia 2-letniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 751 k.c. Jednocześnie, SN nie sprecyzował czy roszczenie o wynagrodzenie członka RN przedawnia się po upływie 3 lat czy też po upływie lat 10. (sygn. akt: III CZP 104/13).

źródło: <http://www.sn.pl>

Dla zachowania terminu odwołania do KIO nie ma znaczenia data nadania odwołania na pocztę

W dniu 7 lutego 2014 r. Sąd Najwyższy w uchwale wskazał, iż do zachowania - przewidzianego w art. 182 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.) - terminu do wniesienia odwołania od czynności zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia nie ma znaczenia dzień oddania odwołania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Uchwała precyzuje tym samym, że dla przerwania biegu terminu do wniesienia odwołania istotna jest data dostarczenia odwołania do siedziby Krajowej Izby Odwoławczej w Warszawie. (sygn. akt: III CZP 90/13).

źródło: <http://www.sn.pl>

ZMIANY W PRAWIE

Rachunkowość – nowe zasady wystawiania faktur

1 stycznia 2014 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie wystawiania faktur (Dz.U.2013.231.1485). Rozporządzenie określa przede wszystkim przypadki, w których faktury mogą zawierać zakres danych węższy niż zawarty w art. 106e ustawy o podatku od towarów i usług oraz zakres tych danych. Akt wykonawczy wydano w związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 35 i 1027). Na mocy tej nowelizacji, z dniem 1 stycznia 2014 r., został uchylony art. 106 ustawy o VAT, a większość regulacji związanych z fakturowaniem, objęta dotychczas rozporządzeniem z dnia 28 marca 2011 r., została przeniesiona do ustawy (dodane zostały art. 106a - 106q). Od 2014 r. każdy podatnik podatku VAT, niezależnie od tego, czy jest podatnikiem czynnym, czy zwolnionym zobligowany jest do wystawiania faktur. Powyższe dotyczy głównie podatników zwolnionych, którzy do tej pory wystawiali rachunki. Od 1 stycznia 2014 r., będą wystawiać faktury, jednakże faktury dokumentujące czynności zwolnione będą oni wystawiać wyłącznie w sytuacjach, gdy nabywca zażąda wystawienia takiej faktury.

Podatki – CIT objął spółki komandytowo - akcyjne

W dniu 1 stycznia 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku tonażowym. Do najważniejszych zmian wprowadzanych ustawą nowelizującą należy zaliczyć objęcie podatkiem dochodowym od osób prawnych spółek komandytowo – akcyjnych. Oznacza to odejście od dotychczasowej zasady jednokrotnego opodatkowania dochodów tych spółek na poziomie wspólników. Wskutek wejścia w życie nowelizacji, spółki komandytowo-akcyjne zostały opodatkowane na takich samych zasadach jak spółki kapitałowe. Wspólnicy, zarówno akcjonariusze, jak i komplementariusze podlegać będą natomiast opodatkowaniu od faktycznie uzyskanego przez nich dochodu z tytułu uczestnictwa w zysku takiej spółki. Ustawa wprowadza również szereg modyfikacji o charakterze redakcyjnym i dostosowującym, których celem jest objęcie zakresem poszczególnych regulacji spółki komandytowo-akcyjnej. Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dotyczy zwolnienia dochodu uzyskanego ze zbycia udziałów w spółce kapitałowej, papierów wartościowych oraz tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, otrzymanych w drodze darowizny - w części odpowiadającej kwocie zapłaconego podatku od spadków i darowizn. W przypadku zbycia wskazanych papierów wartościowych

spadkobierca będzie mógł odliczyć wydatki, jakie spadkodawca poniósł na ich nabycie.

Prawo karne – gwałt ścigany z urzędu

W dniu 27 stycznia 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2013.140.849). Podstawowym celem nowelizacji jest modyfikacja trybu ścigania przestępstw określonych w rozdziale XXV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności), które w obecnym stanie prawnym ścigane są na wniosek pokrzywdzonego, a w myśl nowych regulacji ścigane będą z urzędu. Dotyczy to przestępstw: zgwałcenia (art. 197 Kodeksu karnego), nadużycia stosunku zależności lub wykorzystania krytycznego położenia (art. 199 § 1 Kodeksu karnego) oraz wykorzystania bezradności innej osoby lub upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej (art. 198 Kodeksu karnego) w celu doprowadzenia do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności. Ponadto ustawa ma na celu wprowadzenie nowych rozwiązań dotyczących prowadzenia przesłuchań ofiar przestępstw przeciwko wolności seksualnej, mających na celu zminimalizowanie negatywnych przeżyć oraz dostosowanie systemu prawnego do standardów ochrony małoletniej ofiary przestępstwa, zawartych w aktach prawa unijnego.

W STYCZNIU I LUTYM 2014 r. WCHODZĄ W ŻYCIĘ:

- Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.245.1734),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zwolnień od podatku akcyzowego (Dz.U.2013.238.1580),
- Ustawa z dnia 4 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2013.237.1563),
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U.2013.205.1271),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U.2013.147.888),
- Ustawa z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2014.5.47),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2013.140.849),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U.2013.245.1717)*

* przedstawione zestawienie obejmuje wybrane akty prawne, których termin wejścia w życie przypada w styczniu i lutym 2014 roku.

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:
Krzysztof Rubas: tel. +48 61 27 87 000;
k.rubas@mbwnet.pl

Wszelkie prawa do zamieszczonych tekstów są zastrzeżone na rzecz:

MAJCHRZAK BRANDT I WSPÓLNICY

Kancelaria prawna
www.mbwnet.pl

ul. Grunwaldzka 115, 60-313 Poznań
tel.: + 48 61 27 87 000
fax.: + 48 61 86 87 015
e-mail: k.rubas@mbwnet.pl

ul. Wały Piastowskie 1 lok. 1508, 80-855 Gdańsk
tel.: + 48 58 74 20 007
fax.: + 48 58 74 20 015
e-mail: j.gosz@mbwnet.pl

Newsletter wysłano z wykorzystaniem bazy adresowej Klientów Kancelarii prawnej MAJCHRZAK BRANDT I WSPÓLNICY. Jeśli nie chcą Państwo otrzymywać informacji od nas, prosimy w tytule wiadomości zwrotnej wpisać „Rezygnacja”. Newsletter ma charakter wyłącznie informacyjny.